

Școala Națională de Studii Politice și Administrative

Școala Doctorală Multidisciplinară

Domeniul de Doctorat Științe Politice

Rezumat

TEZĂ DE DOCTORAT

**Competiția strategică S.U.A. - China în Indo-Pacific, la începutul secolului XXI:
Evoluția conceptului de îndiguire (“containment”)**

Conducător științific,

Prof. univ. dr. Mihail Ionescu

Doctorand,

Ionescu C. Anca Mioara (Vasilache)

București

2025

Rezumatul tezei

Începând cu politica de Rebalansare către Asia din anul 2011, urmată de strategiile indo-pacifice ale administrațiilor Trump și Biden, prioritatea de politică externă americană a pivotat dinspre Orientul Mijlociu spre regiunea Indo-Pacificului, marcând repoziționarea strategică a Statelor Unite față de ascensiunea economică și militară accelerată a Chinei. Unii experți în relații internaționale s-au exprimat asupra conturării unei strategii subtile de îndiguire, concentrate pe ascensiunea economică și militară a R.P.Chineze și menite să contrabalanseze dominația regională a Chinei, încadrând prioritizarea politicii externe americane spre Indo-Pacific în contextul revenirii la politica de mari puteri și a competiției pentru întâietate în regiune. O serie largă de analiști s-au pronunțat în sensul cristalizării unor orientări în politica regională americană ce aminteau de fenomenul îndiguirii din timpul Războiului Rece, o serie de surse indicând finalul Administrației George W.Bush ca moment în care Statele Unite au inițiat o abordare duală față de China, continuând politica generală de angajare diplomatică și economică derulată de administrația Clinton anterioară, dar, în același timp, demarând consolidarea de alianțe și parteneriate militare în regiunea Asia-Pacific în fața potențialei ascensiuni regionale chineze, manifestare care indica o modificare a abordării relațiilor americane cu privire la regiunea indo-pacifică.

Lucrarea își propune, ca obiectiv central, să identifice dacă, începând cu redirecționarea priorității de politică externă americană din anul 2011, se constată sau nu existența unei politici coerente, organizate, de îndiguire cu privire la China, studiul urmărind să analizeze, pe de o parte mecanismele versiunii clasice, tradiționale a îndiguirii din perioada Războiului Rece, iar pe de altă parte, argumentele din dezbateră recentă asupra ipotezei îndiguirii. Analiza detaliată asupra evoluției conceptului de îndiguire se dorește a reprezenta, totodată, o contribuție la teoretizarea conceptului îndiguirii. Obiectivul cercetării a avut ca punct de pornire poziționarea unor analiști și politologi de renume din întreaga lume privind emergența unui nou fenomen de îndiguire în arealul indo-pacific, generat de contextul adâncirii competiției strategice dintre Statele Unite și China și apărut ca răspuns la ascensiunea economică și militară chineză din ultimele două decenii și la creșterea influenței acesteia regionale în plan politic și diplomatic, narrative care s-au intensificat în dezbateră academică recentă privitoare la cadrul general al politicilor de pivotare a interesului geopolitic american către Indo-Pacific.

Pentru îndeplinirea obiectivului de a identifica dacă și în ce măsură politica externă americană recentă au avut ca scop îndiguirea în arealul indo-pacific, cercetarea se concentrează pe analizarea obiectivelor și a principiilor elemente ale Rebalansării americane către Asia din 2011, Indo-Pacificului Liber și Deschis din anul 2017 și Strategiei Indo-Pacifice din 2022,

coroborate cu rapoarte anuale relevante privind strategia de securitate și de apărare ale S.U.A. și cu alte documente oficiale ce reflectă obiectivele strategice ale acestora. Pentru a pune în discuție în ce măsură acestea redau un model de îndiguire, lucrarea va utiliza raportarea la mecanismele îndiguirii clasice din timpul Războiului Rece, analizând dimensiunile și manifestările acesteia și chestionând acele aspecte susceptibile de a transcende timpul. Lucrarea va analiza mai apoi liniile directoare de politică regională după anul 2010 ale celor trei administrații menționate mai sus cu privire la regiunea indo-pacifică, pentru a ajuta la formularea unor concluzii cu privire la regăsirea sau la absența unor astfel de elemente într-o manieră conjugată, astfel încât să poată corespunde urmării scopului de îndiguire. Relevanța acestor elemente, plasate într-un context regional de analiză, va conduce la gruparea argumentelor în favoarea și împotriva emergenței unei politici coerente și intenționate de îndiguire a Statelor Unite cu adresabilitate către China, care, ca urmare a manifestării aspirațiilor geopolitice chineze de a-și proiecta puterea și influența în regiunea Asia-Pacific și dincolo de aceasta, sunt de natură a produce modificări în distribuția puterii și, ca atare, de a conduce la modificarea ordinii globale și a polarității în sistemul internațional. Cu privire la acest ultim aspect, formularea concluziilor cu privire la rezultatele cercetării pornește de la premisa că sistemul internațional actual se află tranzitoriu într-o paradigmă post-unipolară.

Primul capitol al lucrării este dedicat designului cercetării și explorării cadrului teoretic în care se înscrie aceasta, urmat în al doilea capitol de o analiză istorică a politicii americane referitoare la îndiguire în timpul Războiului Rece, menită să deceleze componentele principale ale conceptului îndiguirii, utilizate de diferitele administrații americane din perioada respectivă și examinarea mecanismelor recurente ale acesteia, pentru ca ulterior să ofere o interpretare asupra transferabilității și relevanței lor în cazul unei politici de îndiguire privitoare la China, ce suprascrie termenii competiției geopolitice sino-americane, privite printr-un filtru neorealist. Studiul nu este însă pur analitic, adică nu se limitează la identificarea elementelor caracteristice ale îndiguirii și analizarea interacțiunii dintre acestea, cel puțin din două motive: unul de ordin teoretic și anume pericolul obținerii unor rezultate reducionista în cercetarea realizată față de complexitatea dezbaterii teoretice care a generat această temă de cercetare, iar altul este legat de accesul parțial la realitățile geopolitice recente comparativ cu numeroasele surse istorice privitoare la directivele politice care au conturat îndiguirea din a doua jumătate a secolului XX, realitățile din ultimele două decenii fiind derulate adesea de către instituții și decidenți politici în afara sferei de informare publică. Astfel că, studiul documentează trăsăturile îndiguirii clasice în plan secundar, principalul demers fiind constituit de observarea, analizarea, agregarea de date și realizarea unei contribuții argumentative întemeiată pe conceptul

îndiguirii, capabilă să răspundă întrebărilor de cercetare propuse, într-o manieră care să adauge la vasta paletă de interpretări privitoare la competiția strategică sino-americană din ultimii ani. Al treilea capitol analizează structura multidimensională a îndiguirii din timpul Războiului Rece, deoarece aceasta nu s-a manifestat liniar sau monolitic, ci debutând inițial ca strategie și devenind prin adăugiri și alterări subsecvente o veritabilă doctrină. Conceptul a evoluat în timp ca politică cuprinzătoare, care și-a menținut o relativă coerență de-a lungul administrațiilor succesive, fiind desfășurată pe multiple paliere (politic, economic, militar, diplomatic, tehnologic și ideologic), adesea influențându-se între ele, prin care s-a realizat instrumentarea directivelor de politică externă privitoare în special la U.R.S.S. și statele din sfera sa de influență, astfel că eficiența sa nu a constat doar în măsurile bazate pe forța militară a S.U.A. și a aliaților săi, ci mai curând s-a datorat efectelor sinergice ale diferitelor sale dimensiuni, fiecare întărindu-le sau amplificându-le pe celelalte. Studiul se va folosi de aceste trăsături pentru structurarea dimensiunilor multiple ale îndiguirii clasice și analizării transformărilor suferite de concept în aplicarea sa ca politică regională în cadrul politicii de “îndiguire duală”, ca varietate a conceptului de la începutul anilor 1990. Capitolul patru constituie contribuția originală a autorului, concretizată prin analiza coordonatelor politicilor americane regionale din perioada 2011-2024 adresate arealului indo-pacific, investigând în detaliu argumentele pe care se construiește ipoteza îndiguirii în discursul politic și în interpretările experților, dar și argumentele în sens contrar față de aceasta, cărora le-am consemnat propria înțelegere asupra fenomenelor dezbătute cu privire la îndiguire, pentru a le include apoi într-un context geopolitic. Ultimul capitol va încerca să indexeze rezultatele cercetării, aplicându-le în contextul dinamicilor din Marea Chinei de Sud, ca studiu de caz, în vederea formulării de concluzii la finalul lucrării.

Trecând prin istoriografia îndiguirii din timpul Războiului Rece, când aceasta a reprezentat fundalul coordonatelor de politică externă americană, în lucrare sunt prezentate cele trei școlile principale de gândire americane care au abordat problematica Războiului Rece și a rolului îndiguirii în generarea acestuia, care au modelat nu numai discursul academic, ci au rezonat în debaterile politice și în percepția publică americană asupra îndiguirii, influențând adesea în vreme strategiile de politică externă ale Statelor Unite, concentrându-se mai apoi asupra bazei teoretice folosite pentru construirea argumentelor în cadrul lucrării, întemeiat pe perspectiva doctrinară a lui George Kennan privitoare la îndiguire, care poate oferi coerență, sub aspect istoric, răspunsurilor privind caracteristicilor acesteia, astfel cum au fost relevate în timpul Războiului Rece. Acestea i-am alăturat fundalul teoretic neorealist al perspectivei

realismului ofensiv aparținând profesorului John Mearscheimer, unde argumentul îndiguirii poate fi analizat în contextul competiției strategice între mari puteri, a dinamicii militare și abordării multidimensionale geopolitice a rivalității dintre S.U.A. și China, în special în ceea ce privește prevenirea unei noi hegemonii regionale, față de ambițiile Chinei de a deveni putere dominantă în Asia și dincolo de aceasta (proiectului BRI, spre exemplu, fiindu-i recunoscută valoarea geopolitică vădită, alături de dimensiunea sa economică). Alegerea bazei teoretice oferă complementaritate reciprocă celor două perspective teoretice, putând oferi o imagine cuprinzătoare asupra dimensiunilor geopolitice, militare, economice, tehnologice și ideologice ale competiției S.U.A.-China, fie în sensul identificării unei potențiale politici de îndiguire folosite în abordarea ascensiunii chineze sau în sens contrar, absența manifestării unei atare politici. Teoriile au fost alese pentru a permite o analiză extensivă a domeniului de cercetare, prin prisma revenirii la politica de mari puteri, în condițiile derulării competiției strategice dintre Statele Unite și China, teoria realistă geopolitică ale lui Kennan leagând în mod direct elementele geografice (teritorii terestre și maritime, localizare, resurse) cu rezultate strategice, influențând directivele politice în formarea strategiilor de politică externă pentru optimizarea proiecției de putere. Neorealismul lui John Mearscheimer, pe de altă parte, deși este mai puțin concentrat pe geografie în sine, explică modul în care marile puteri folosesc avantajele și alianțele pentru a maximiza securitatea într-un sistem anarhic de state suverane, evidențiind modul în care poziționarea geografică și controlul asupra regiunilor-cheie pot facilita ascensiunea unui stat către hegemonie regională.

Lucrarea prezintă o abordare istorică și analitică de cercetare din aria metodei calitative de cercetare, susținută de metoda descriptivă istorică, concretizată prin analiza surselor primare (documente oficiale publice sau declassificate emise de autoritățile executive ori militare americane), analiza literaturii de specialitate secundare (volume de lucrări, articole academice, memorii, jurnale, alte documente de arhivă), analiza de discurs și declarații ale unor oficiali americani sau autorităților executive ori guvernamentale din diferite state interesate din regiunea Asia-Pacific, cărora li se adaugă datele culese din comentarii politice sau interviuri, disponibile în variantele video online sau transcrise, ale unor teoreticieni și politicieni relevanți pentru domeniul de cercetare, precum și diverse surse media (ziare, reviste și alte publicații de referință). Acestea i se adaugă un set de date cantitative, menite să răspundă punctual întrebărilor de cercetare privitoare la evoluția complexului militar-industrial american și a celui chinez, precum și la statistici referitoare la instrumente economice utilizate în politicile americane analizate. Metodologia se completează cu metoda interviului individual semi-structurat, care va fi utilizat pentru a restrânge domeniul larg de cercetare reprezentat de politica de îndiguire, ca fenomen foarte

extins geografic (în condiții de bipolaritate globală și cu o mișcare de nealiniere internațională având doar accente regionale, în timpul Războiului Rece) și temporal (pe parcursul a patru decenii).

Cercetarea cuprinde o analiză extensivă asupra originii conceptului îndiguirii, asupra evoluției și transformărilor politicilor de îndiguire ale administrațiilor americane din timpul Războiului Rece, în considerare modificărilor suferite de conceptul inițial prin adoptarea diverselor strategii de îndiguire, care au constituit, în fapt, o reevaluare periodică a echilibrului dintre descurajarea adversarului sovietic și apărarea Statelor Unite și a aliaților săi și investighează mecanismele prin care acestea s-au manifestat, precum și instrumentele sale principale, structurându-le pe dimensiuni de manifestare a expresiilor politice ce le-au înglobat: economică, militară, diplomatică, tehnologică și mai cu seamă, dimensiunea ideologică, care a constituit elementul central al doctrinei îndiguirii, reprezentând totodată suportul discursiv public al operaționalizării celorlalte componente ale îndiguirii.

Analiza aprofundată asupra celor trei strategii americane concentrate pe regiunea indo-pacifică, începând cu anul 2010, este destinată observării modalităților de instrumentalizare a obiectivelor de politică strategică externă a Statelor Unite, în cadrul dispozitivului geopolitic al S.U.A. în regiunea Pacificului de Vest, în principal a celor orientare către China. Evaluând argumentele privitoare la îndiguire în cadrul acestor trei administrații, analiza interoghează de asemeni eficacitatea îndiguirii într-o lume globalizată economic și care se află într-un proces accelerat spre multipolaritate, examinând dacă aceasta poate fi un model viabil pentru gestionarea complexității relațiilor dintre marile puteri S.U.A. și China în secolul XXI.

Strategia de pivotare americană începută în 2011 a constituit un răspuns la tendința de deplasare a puterii globale către Asia-Pacific, rezultată din creșterea constantă a influenței regionale a Chinei și asertivitatea în creștere a acesteia în afirmarea unui rol dominant în spațiul indo-pacific. După 2014, anul când Rusia a invadat Crimeea, oficialii americani au început să acorde o atenție aparte discursului revanșard din Rusia și alunecării Chinei spre naționalism în plan intern, înăsprirea limbajului diplomatic (“warrior wolf”) și acțiunilor asupra vecinătăților sale teritoriale. Politica de Rebalansare a cunoscut diverse interpretări, centrate fie pe perspectiva realistă, fie pe cea liberală, deoarece, deși stabilește obiective politice și militare, ea reflectă totodată nevoia americană de cooperare comercială și economică cu statele din estul Asiei și, în special, cu R.P.Chineză. Astfel că, opiniile teoreticienilor din domeniul Relațiilor Internaționale au variat semnificativ, de la încadrarea strategiei respective în contextul unei relații bilaterale sino-americane de angajament („engagement”), - ce anterior a fost considerată

ca atingând apogeul în mandatul președintelui Clinton - și până la comentarii sugerând căPivotul a fost conceput pentru a îndigui China, provenind în special de la experți din spațiul asiatic, cu precădere cel chinez. Politologul american Joseph Nye consideră că strategia de pivotare a fost marcată de revenirea competiției între marile puteri, pe fondul declinului politicii de angajare cu China, apreciind că politica de angajament a murit efectiv până în anul 2016.

Încă de la debutul său în 2017, administrația Trump și-a centrat politica externă pe competiția strategică cu China: având ca fundal evoluția accelerată economică, tehnologică și militară a R.P.C., directivele declarate în politica externă americană au reliefat plasarea competiției S.U.A.-China în context regional și sistemic prin strategia americană Indo-Pacific Liber și Deschis și prin strategiile naționale de securitate. Obiectivele și termenii acestor directive, caracteristice competiției între mari puteri, prin identificarea Chinei ca și “putere revizionistă”, care are ca scop modificarea ordinii regionale în beneficiul său, au stat la baza exprimării de opinii și luări de poziții cu privire la cristalizarea unei strategii de îndiguire orientată spre China. Însă interpretarea trebuie să aibă în vedere caracterul protecționist al măsurilor economice dictate de doctrina naționalistă “America First”, pentru a nu confunda existența unor obiective protecționiste cu manifestările unei îndiguiri economice.

În mandatul administrației Biden s-a înregistrat o frecvență crescută a opiniilor cu privire la existența unei politici concertate de îndiguire, în parte datorită menținerii în Strategia Indo-Pacifică din anul 2022, a unor directive ce apăreau în strategia indo-pacifică a administrației anterioare, dar și pentru apariția pledoariei “Democrație vs. Autocrație”, articulată în cadrul Summitului pentru Democrație din decembrie 2021, considerată de analiști ca o încercare “de a convinge și de a mobiliza democrațiile din întreaga lume pentru a îndigui China”, ce părea a da un context ideologic competiției strategice S.U.A.-China. Însă, la finalul administrației Biden, cei mai mulți experți au considerat că pledoaria a fost mult prea difuză sub aspect ideologic și a constituit în cele din urmă „un concurs Maniheist între două tabere”, care a creat numeroase confuzii în plan diplomatic, neputând fi realizată o delimitare a țărilor “care se calificau pentru includere” în categoriile enunțate.

Studiul de caz și-a propus să evalueze critic dacă comportamentul strategic al S.U.A. în Marea Chinei de Sud între 2010 și 2024 constituie reflectarea unei politici de îndiguire direcționate către China, studiul urmărind să distingă dacă dinamica din zona maritimă reflectă o îndiguire, privită ca politică strategică coerentă și deliberată sau sunt rezultatul incidental al competiției dintre marile puteri ori dacă reprezintă un instrument pur retoric, prin analizarea: (i) manifestărilor operaționale și obiectivelor Operațiunilor privind Libertatea de

Navigație (FONOP), în cadrul posturii militare a S.U.A. în Marea Chinei de Sud, (ii) a documentelor oficiale de politică externă americană, pentru a determina dacă acestea indică ori susțin o strategie de îndiguire, (iii) examinarea narațiunii oficiale a Chinei care prezintă acțiunile americane ca reprezentând o îndiguire, avându-se în vedere și argumentațiile pe care China își fundamentează expansiunea teritorială maritimă și încercările de afirmare a dreptului național pentru justificarea atitudinii internaționale în privința Mării Chinei de Sud, (iv) evaluarea dimensiunilor juridice și normative ale strategiei maritime a S.U.A. în Marea Chinei de Sud (MCS) și în cadrul mai larg Indo-Pacific și (v) explorarea modului în care rivalitatea strategică se manifestă în absența îndiguirii într-un cadru neorealist, având în vedere fundalul real al competiției între mari puteri în care se desfășoară relațiile sino-americane, pentru a testa dacă comportamentul S.U.A. reprezintă un echilibru competitiv, mai degrabă decât o încercare coordonată de a limita ascensiunea Chinei, prin intermediul acestor obiective, studiul propunându-și o înțelegere mai clară, fundamentată empiric și sub aspect conceptual a comportamentului strategic al S.U.A. în Marea Chinei de Sud.

Rezultatele obținute în cadrul proiectului de cercetare sunt reunite în concluziile finale (concluzii parțiale fiind consemnate la finalul capitolelor) și oferă răspunsurile identificate de autor la întrebările de cercetare, fiind observate cu precădere efortul Statelor Unite de maximizare a puterii sale în regiunea Indo-Pacificului și tendința de a balansa China, în cadrul unei competiții strategice, în care scopul aparent nu este de a limita dezvoltarea acesteia ca putere regională, ci ca răspuns strategic preventiv, menit să reducă amenințarea reprezentată de agregarea puterii necesare rivalului în ascensiune pentru a dobândi hegemonia în Asia, mai cu seamă cu privire la dimensiunea economică a unei dominații asiatică, fără a fi reieșit un model concret de natură să evidențieze o politică coerentă și continuă de îndiguire în coordonatele sale clasice, care să fi fost desfășurată concertat în cele trei administrații analizate și care să prezinte similaritate cu cea derulată în timpul Războiului Rece. Însă, ca rezultat inerent al competiției strategice dintre cele două mari puteri, se observă prezența unor mecanisme punctuale ale îndiguirii, care par integrate unei politici contemporane mult mai complexe și mai puțin ideologizate decât îndiguirea din epoca Războiului Rece, motiv pentru care manifestările acestor mecanisme le conferă un caracter derivat față de mecanismele originare, ținut pe domenii de interes vital pentru S.U.A., ceea ce denotă eforturi din partea acesteia, pe de o parte de a menține angajarea cu China pe paliere de interes comun, iar pe de altă parte de a controla ascensiunea structurală a potențialului său competitor, China, în cadrul sistemului internațional anarhic, înainte ca aceasta să atingă suficientă putere economică și militară pentru a contesta ordinea existentă și regulile sale normate.

Direcțiile politice ale celor trei administrații americane au reflectat o conștientizare în creștere din partea S.U.A. și, ca atare, o tranziție de la relația îndreptată spre democratizarea și integrarea Chinei în ordinea internațională liberală condusă de Statele Unite, la recunoașterea ascensiunii chineze în cadrul unui model propriu de evoluție, dezvoltare și afirmare a obiectivelor sale strategice, care își propune să modifice și să modeleze ordinea internațională potrivit intereselor sale, dând naștere unui proces preventiv de balansare.

Relevanța cercetării este dată, pe de o parte, de semnificația unei eventuale emergențe a unei politici de îndiguire în relațiile internaționale, inclusiv pentru ipoteza resetării polarității în sistemul internațional, în contextul în care tot mai mulți experți anticipează tranziția către multipolaritate sau către bipolaritate, de natură să coaguleze condițiile unui nou Război Rece. Pe de altă parte, identificarea unor argumente relevante împotriva ipotezei îndiguirii sau observațiile făcute cu privire la mecanismele și dimensiunile îndiguirii pot ajuta la teoretizarea conceptului îndiguirii și ar putea servi în viitor la confirmarea sau infirmarea ipotezei utilizării unor fenomene similare de către alte state decât Statele Unite, cu aspirații de „mari puteri” regionale, în prezent fiind tot mai uzitat narativul unei “îndiguri” a Indiei de către China.

În privința cercetărilor viitoare, consider că aceasta va trebui continuată pe termen lung în viitor, pentru a putea fi integrată într-o perspectivă temporală mult mai largă, care să permită accesul la studierea efectivă a strategiilor utilizate în competiția sino-americană de la acest început de secol, care ar putea reliefa puncte de contact între modelul oferit de strategiile îndiguirii tradiționale și strategiile cuprinse în cele trei politici regionale afirmate începând cu 2010, și care ar putea plasa într-un context amplu, sistemic și clarificat, obiectivele reale ale părților, ce urmează a fi dezvăluite în perioada următoare, începută odată cu depășirea erei post-Război Rece, care, din perspectivă americană, s-a încheiat în anul 2022.

Bibliografie selectivă

- **Brands**, H. (2021, mai-iunie). The Lessons of Containment. The National Interest, 26-34
- **Campbell**, K. (2016). The Pivot: The Future of American Statecraft in Asia. Hachette Book Group.
- **Casa Albă** (2022). National Security Strategy – October 2022.
<https://bidenwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2022/10/Biden-Harris-Administrations-National-Security-Strategy-10.2022.pdf>
- **Clinton**, H. (2011). America’s Pacific Century. Foreign Policy.

<https://foreignpolicy.com/2011/10/11/americas-pacific-century/>

- **Fravel**, T. (2020). China's "World-Class Military" Ambitions: Origins and Implications. *The Washington Quarterly*, 43(1), 85–99.
- Gaddis**, J.L. (2005). *Strategies of Containment. A Critical Appraisal of American National Security Policy during the Cold War*. Oxford University Press.
- **Grieco**, K.A. (2018). The 2018 National Defense Strategy: Continuity and Competition. *Strategic Studies Quarterly*, 3-8
- **Ikenberry**, J. (2015). Between the Eagle and the Dragon: America, China, and Middle State Strategies in East Asia. *Political Science Quarterly*, vol.XX, nr.XX, 1-35.
- **Krauthammer**, Ch. (1991). Unipolar Moment. *Foreign Affairs*, 70(1), 23-33.
- **Mathews**, J. (2024). What was the Biden Doctrine? Leadership without Hegemony. *Foreign Affairs*, 103(5), 38-51.
- **Mearsheimer**, J. (2003). Tragedia politicii de forță. Realismul ofensiv și lupta pentru putere. Antet XX Press.
- **Rehman**, I. (2009). Keeping the Dragon at Bay: India's Counter-Containment of China in Asia. *Asian Security* 5(2), 114–143. doi:10.1080/14799850902885114; în același sens, a se vedea Malik, Mohan (2016). Balancing Act: The China-India-U.S. Triangle. *World Affairs*, 179(1), 46–57. doi:10.1177/0043820016662742
- **Sutter**, R. et al. (2013). *Balancing Acts: The U.S. Rebalance and Asia-Pacific Stability*. Elliott School of International Affairs-George Washington University.
- **Sanjaya**, T. (2023). Analyzing the 'Democracy vs. Autocracy' Advocacy of the Biden Administration in the Upcoming US-China Great Power Competition from the Perspective of National Interest. *Tamkang Journal of International Affairs*, 26(2), 47-98.
- **X** (Kennan, George) (1947). The Sources of Soviet Conduct. *Foreign Affairs*, 25(4), 566-582.